

Aan: Inspectie Justitie en Veiligheid
T.a.v. de hoofdinspecteur, de heer Dr. P.C.J. Neuteboom
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Baarn, 10 februari 2022

Onderwerp: Gebiedsgerichte opkomsttijden brandweer

Geachte heer Neuteboom,

Hartelijk dank voor uw reactie op onze brief¹ van 26 januari jl. In uw brief² van 31 januari jl. geeft u aan dat de Inspectie in haar onderzoek slechts die dekkingsplannen van de veiligheidsregio's betreft die de - door de pilot - voorgestelde aanbevelingen en bijstellingen toepassen. Een oordeel of het dekkingsplan van iedere individuele veiligheidsregio voldoet aan de voorwaarden die door de minister zijn gesteld, is niet het doel van dit onderzoek geweest, aldus uw verklaring voor het uitsluiten van de veiligheidsregio Flevoland (als één van de zes pilotregio's) van een objectieve beoordeling van haar bestuurlijk vastgestelde dekkingsplan³. Kortgezegd past dat papieren dekkingsplan niet in de 'scope' van uw onderzoek⁴ en buigt u zich daarom niet over de uitvoering in de praktijk.

Deze keuze vinden we merkwaardig en ondoelmatig. Juist omdat de Inspectie JenV is belast met het toezicht op de veiligheidsregio's, "om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen". Dat inzicht kwam in 2017 na een onderzoek van de Inspectie naar de inrichting van de repressieve brandweezorg in de veiligheidsregio Flevoland. Toen constateerde⁵ de Inspectie verschillende 'tekortkomingen' (lees: het niet voldoen aan wettelijke bepalingen). Zo werd onder meer duidelijk dat de veiligheidsregio Flevoland de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel onvoldoende had geborgd, omdat een RI&E op de werkzaamheden met een variabele voertuigbezetting ontbrak, terwijl dat wettelijk verplicht is en twee jaar eerder vier brandweerlieden eerste- en tweedegraads brandwonden opliepen bij een tragische brand in Almere. Daarnaast constateerde de Inspectie dat de gerealiseerde opkomsttijden bij maatgevende incidenten door de veiligheidsregio Flevoland op een vertekende en onjuiste wijze werden gepresenteerd aan burgers en het bestuur.

Dat maakt dat brandweerlieden, burgers en gemeentebesturen in Flevoland een groot belang hebben bij welke verbeteringen de veiligheidsregio Flevoland heeft doorgevoerd n.a.v. de bevindingen en aanbevelingen van de Inspectie, of dat heeft nagelaten. Daarbij hoort naar onze mening ook een helder antwoord op de vraag waarom de veiligheidsregio Flevoland niet bereid is om de zelfbedachte uitgangspunten en onjuiste beweringen in haar nieuwe dekkingsplan te herzien, terwijl in dat plan nadrukkelijk, maar ten onrechte wordt verwezen naar 'Gebiedsgerichte opkomsttijden' en de randvoorwaarden van de minister. Zo is bijvoorbeeld de bewering '*Slagkracht van de basiszorg wordt niet genormeerd. Derhalve is een beschrijving ervan ook niet verplicht*' (op P.22 van het dekkingsplan) onjuist en niet in overeenstemming met de handreiking, uw aanbevelingen en de voorwaarden van de minister. Overigens hebben ook andere veiligheidsregio's een gelijksoortige werkwijze gevolgd. Grotendeels met een flinke inkrimping van het aantal operationele basis- en ondersteuningseenheden tot gevolg. Een enkele veiligheidsregio nam zelfs een formeel besluit⁶ om de aanbevelingen van de Inspectie over opkomsttijden te negeren omdat de aanbeveling niet in lijn was met het regionale beleid om minder aandacht te schenken aan de opkomsttijden. Daar tasten burgers en gemeentebesturen nu in het duister als het gaat om de relatie tussen het risico dat aan bepaalde objecten gebonden is en de slagkracht van de brandweer.

Terwijl de slagkracht van de brandweer waarneembaar afneemt en wij uw Inspectie regelmatig en gedetailleerd hebben geïnformeerd over deze zorgwekkende ontwikkelingen, blijven maatregelen om de geconstateerde 'tekortkomingen' weg te nemen achterwege. Daarmee lijkt u een ontoereikende taakuitvoering door deze veiligheidsregio's eerder te faciliteren dan te corrigeren. Onduidelijk is welke consequenties dit heeft voor de kwaliteit van de brandweezorg en rampenbestrijding en daarmee de fysieke veiligheid van de burgers in ons land. Dat de minister van Justitie en Veiligheid desgevraagd⁷ de Tweede Kamer geen inzicht kan bieden in de ontwikkeling van de capaciteit van de brandweer de afgelopen tien jaar en in de mogelijke oorzaken van trends in dit verband, is zorgwekkend. Bovendien concludeerde de Commissie Evaluatie Wet veiligheidsregio's (Wvr) in haar

Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers (VBV)

Bezoek : Tolweg 5
3741 LM Baarn
Post : Postbus 147
3740 AC Baarn

Home : www.brandweervrijwilligers.nl
E-mail : info@brandweervrijwilligers.nl

Fiscaal : 81.86.45.167
KvK-nummer : 08168567
Bank: NL16 RABO 0309 1304 25

rapport⁸ dat diverse veiligheidsregio's in hun plannen rekenen op specialistische kennis of extra capaciteit uit buurregio's, maar dat de betreffende veiligheidsregio's dat niet altijd hebben nagevraagd bij de buurregio's en dat er geen zicht is op elkaars capaciteiten. Ook het Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC), als spil in het landelijke capaciteitsmanagement, informatiemanagement en de operationele advisering bij rampen en crises, heeft geen inzicht in de beschikbare expertise en capaciteit, aldus de commissie.

Dit gebrek aan betrouwbare informatie over de operationele mogelijkheden van veiligheidsregio's werd al in 2014 door de Algemene Rekenkamer geconstateerd⁹. In een onderzoek¹⁰ door het Instituut Fysieke Veiligheid in 2018 werd gesteld dat de exercitie van het vierjaarlijks opstellen van een regionaal risicoprofiel, ook wel als een 'moetje' wordt gezien. Zo stond bijvoorbeeld in het eerste risicoprofiel¹¹ van de veiligheidsregio Zuid-Limburg (vastgesteld op 9 december 2011) dat als gevolg van klimaatverandering de hevigheid van extreme regenbuien in de zomer en daarmee de kans op extreme weersomstandigheden en overstromingen zal toenemen. Ook de minister van JenV onderkende¹² in 2015 dat bij de veiligheidsregio's en hun crisispartners nog ontwikkelingen noodzakelijk waren om te komen tot een goede rampenbestrijding bij overstromingen. Vervolgens vertaalde het landelijk project¹³ 'Water en Evacuatie' in 2017 het belang van een plan voor reddingsoperaties naar een 'handreiking redden van mens en dier tijdens overstromingen'. In de zomer van 2021 moesten duizenden mensen in Zuid-Limburg hun huis halsoverkop verlaten. Veel niet-zelfredzame burgers kwamen in een kritieke, levensbedreigende situatie terecht. Na afloop concludeerden onderzoekers¹⁴ dat de veiligheidsregio Zuid-Limburg geen evacuatieplan heeft. Dat doet het ergste vrezen als tijdens de acute fase van een grootschalig incident, ramp of crisis moet worden opgeschaald om de impact ervan te beperken en burgers adequaat te beschermen tegen de gevolgen.

Toevallig, maar niet minder relevant is dat op 26 januari jl. de Algemene Rekenkamer kwam met de conclusie¹⁵ dat rapporten van de Inspectie JenV maar beperkt effect hebben op de aanpak van problemen bij de uitvoering van wetten en regels. Kijkend naar het resultaat van 15 jaar toezicht op de kwaliteit van de brandweezorg en rampenbestrijding, kunnen we de conclusie van de Algemene Rekenkamer onderschrijven. Het is echter een belangrijke verantwoordelijkheid van het Rijk en de veiligheidsregio's om zorg te dragen voor een parate organisatie die in geval van branden, rampen en crises in staat is adequaat op te treden. De realiteit is dat veiligheidsregio's, niet gehinderd door moties in de Tweede Kamer, vermaningen van de minister en de aanbevelingen van de Inspectie JenV en de Algemene Rekenkamer, het afwijken van landelijke kwaliteitsnormen tot een ware kunst hebben verheven en het professionele normenkader t.b.v. de kwalitatieve en kwantitatieve omvang van de repressieve basisbrandweezorg systematisch hebben uitgehold.

Als de mensen en de middelen zijn weggeorganiseerd helpen papieren plannen ook niet meer.

Met vriendelijke groet,

Namens de Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers

Marcel Dokter
voorzitter

Kopie aan: de projectleider en portefeuillehouder GGO van Brandweer Nederland/RCDV, het Veiligheidsberaad, de minister van JenV, het ministerie van JenV en de commissie JenV in de Tweede Kamer.

¹ Brief VBV aan de Inspectie Justitie en Veiligheid, d.d. 26 januari 2022

² Brief Inspectie Justitie en Veiligheid aan de VBV, d.d. 31 januari 2022

³ Dekkingsplan Flevoland 2020-2023, vastgesteld door het algemeen bestuur d.d. 4 december 2019

⁴ Onderzoek naar plannen reëlere opkomsttijden brandweer, Inspectie JenV, d.d. 31 maart 2021

⁵ Inrichting repressieve brandweezorg- Regiobeeld 25 – Flevoland, Inspectie JenV, november 2017

⁶ Oplegnotitie onderzoek Inspectie repressieve brandweerorganisatie, Algemeen Bestuur VGGM, d.d. 14 maart 2018

⁷ Kamerstuk 29517, nr. 210, d.d. 19 november 2021

⁸ Bijlage bij Kamerstuk 29517, nr. 195, d.d. 4 december 2020

⁹ Rapport 'Zicht overheden op beschermen burgers en bedrijven', Algemene Rekenkamer, d.d. 13 november 2014

¹⁰ Rapport 'Risico's in samenhang', IFV, d.d. 17 januari 2018

¹¹ Regionaal risicoprofiel 2011 Veiligheidsregio Zuid-Limburg, vastgesteld d.d. 9 december 2011

¹² Kamerstuk 29517, nr. 101, d.d. 26 juni 2015

¹³ Project 'Water en evacuatie', opgeleverd d.d. 1 juni 2017

¹⁴ Rapport 'Voorbij het ergste scenario', COT, d.d. 24 januari 2022

¹⁵ Rapport 'Kijk op inspectierapporten', Algemene Rekenkamer, d.d. 26 januari 2022